

عنوان مقاله:

بررسی نظریه توحید وجود ذوق التآله از منظر جلالالدین دوانی متقدم و متأخر

محل انتشار:

دو فصلنامه پژوهش های هستی شناختی، دوره 4، شماره 7 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

حسن ابراهیمی - استادیار گروه فلسفه و حکمت اسلامی دانشکده الهیات دانشگاه تهران

کرامت ورزدار - دانشجوی کارشناسی ارشد فلسفه و حکمت اسلامی دانشکده الهیات دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

جلالالدین دوانی بنابر اکثر آثار به جای مانده از او دارای مشربی اشعری بوده است و گرایش به اصالت ماهیت در آثارش فراوان دیده میشود. وی در رسائل و کتابهای خویش با این دیدگاه به تبیین نظریه ذوق التآله خود پرداخته است و به وحدت وجود در حق و کثرت ماهیات منسوب به حق قائل شده است. او به نوعی سعی دارد، علاوه بر حفظ مواضع اشعری خویش، از دیدگاه عرفا در مسئله صدور کثیر از واحد تفسیری اشعری بیان کند. اما وی در طی یک انقلاب درونی و یک مبشره علوی از مواضع پیشین خود دست کشیده است و با نگارش رساله روی « الزوراء » به سوی اهل عرفان و معرفت میگرداند. وی در این رساله وجود را منحصر در حق میداند و صراحتاً اشاره میکند که معلول به اعتبار ذات خود معدوم و بلکه ممتنع است و فقط در نسبت با علت است که موجود خوانده میشود. با تأمل در این رساله روشن میشود که برداشت رایج از نظریه ذوق التآله مبنی بر اصالت وجود در حق و اصالت ماهیت در ممکنات، برداشتی بدون توجه به منویات دوانی متأخر (دوانی به روایت الزوراء) است. همچنین، روشن میگردد که مراد وی از نسبت و اضافه، اضافه اشراقی است و در واقع معلول عین نسبت و اضافه به علت است. وی صراحتاً از تجلی دم زده، غیر حق را از شؤون و اطوار حق دانسته است و بیان میدارد که این وجود حق است که در ممکنات به ظهور رسیده است و در نتیجه به اندیشه عرفا و علی الخصوص محیالدین ابن عربی نزدیک میشود

کلمات کلیدی:

جلالالدین دوانی، ذوق التآله، رساله الزوراء، وحدت وجود، اضافه اشراقی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/541108>

